

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 5 maart 2025

Datum GS-besluit : 15 april 2025

Vragen nr. 30

Vragen van **Statenlid R.I. Bwefar** (GroenLinks) over cruiseschepen Texel

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 5 maart 2025 door het lid van Provinciale Staten, **Statenlid R.I. Bwefar** (GroenLinks), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

In de zomer ankeren cruiseschepen op de rede van Texel en varen met tenders honderden mensen naar de haven van Oudeschild. Het cruiseschip-toerisme is, naast vlieguren, de meest vervuulende vorm van toerisme¹. Ze stoten aanzienlijk hoeveelheden CO₂, zwavel en fijnstof uit. Daarnaast geven ze geluidsoverlast met hun (ook 's nachts) draaiende generatoren en zijn het 's nachts sterk verlichte objecten.

Amsterdam heeft het aanmeren van cruiseschepen aan een maximum gebonden en het havengeld belooft daar al gauw € 10.000, Texel is gratis. Diverse rederijen zetten een bezoek aan Texel prominent op hun aanbod.

GroenLinks Texel heeft op 28 augustus 2025 vragen gesteld aan het college van Texel hierover en in het antwoord stelt het college onder andere dat de cruiseschepen vrij gebruik mogen maken van de vrije ankerplaatsen, zoals elk schip dat voldoet aan de regelgeving om over de Waddenzee te mogen varen.²

In de Agenda voor het Waddengebied 2050³, in december 2020 gepresenteerd door het Ministerie van I&W staat op pagina 38 onder punt 4. "Verder inzetten op verduurzaming van het gebruik" bij het laatste streepje; "De bedreigingen door menselijke activiteiten (zoals (...) licht en geluid) verminderen."

In hoofdstuk 4.7 Duurzame Waddeneconomie, onder "Recreatie en toerisme" wordt op pagina 58 bij punt 9 wordt verwezen naar de Erecode 'Ik pas op het Wad' waarmee wadvaarders zelf verantwoordelijkheid worden geacht te nemen. Hierin wordt het gebruik van onnodig felle verlichting specifiek benoemd als te vermijden vanzelfsprekendheid.

¹ Breda University of Applied Sciences. Lamers, Machiel & Eijgelaar, Eke & Amelung, Bas. (2015). *The environmental challenges of cruise tourism: impacts and governance*.

² Beantwoording vraag van Groen Links Texel. Zaaknummer 3489452
Onderwerp: over: Cruiseschepen, in antwoord op vraag 1.: (...) *De cruiseschepen mogen gebruik maken van vrije ankerplaatsen, hiervoor is geen vergunning nodig. Een schip welke voldoet aan de regelgeving om te mogen varen over de Waddenzee mag gebruik maken van de vrije ankerplaatsen.*

³ [Open.overheid.nl/documenten/ronl-bf9f42f0-a686-4c34-bee1-253dc07d3bad/pdf](https://open.overheid.nl/documenten/ronl-bf9f42f0-a686-4c34-bee1-253dc07d3bad/pdf)

Ook staat in paragraaf 7.5.1. van het Natura 2000 beheerplan Waddenzee van onder recreatie bij punt 3 waterrecreatie: "Vermijd het produceren van hard geluid en gebruik geen onnodig felle verlichting."

En in de Agenda onder "Strategie voor het hele Waddengebied" punt 12 staat: "De status van Werelderfgoed gezamenlijk vermarkten en versterken om het Waddengebied als (inter)nationale duurzame toeristische bestemming te positioneren, door de Waddenprovincies en marketingorganisaties."

Daarnaast wordt in het Beheerplan bestaand gebruik getolereerd (zoals bijvoorbeeld de Ronde van Texel). Cruiseschepen zijn echter niet expliciet opgenomen en vallen dus niet zonder meer in die categorie.

Tot slot: de garnalenvisserij valt onder bestaand gebruik maar moet ondanks dat een stikstofberekening maken (AERIUS) voor vergunningverlening. Een cruiseschip heeft een veel grotere uitstoot, maar heeft deze eis niet.

Daarom hebben wij de volgende vragen:

INLEIDING ANTWOORDEN

Uit recent onderzoek van Decisio blijkt dat Texel jaarlijk ongeveer 100 (rivier)cruiseschepen van 110 meter of langer ontvangt.

De Waddenzee valt voor het grootste deel onder beheer van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W). Rijkswaterstaat voert die beheertaken uit. De minister van I&W is bevoegd tot het opstellen en (mede-)vaststellen van het beheerplan. Rijkswaterstaat is daarin namens I&W zogenaamde voortouwnemer. Omdat een deel van de Waddenzee ook tot het grondgebied van Noord-Holland behoort zijn wij mede bevoegd gezag voor het beheerplan. Op grond van artikel 4.12, tweede lid onderdeel a sub 1 van het Omgevingsbesluit is het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor Natura 2000-activiteiten op de Waddenzee voor het gebruik van vaarwegen die beheerd worden door het Rijk.

Hoewel wij voor deze activiteiten dus niet het bevoegd gezag voor vergunningverlening natuur zijn, zullen wij als mede bevoegd gezag voor het beheerplan er wel op aandringen dat opnieuw naar de effecten van toeristische scheepvaart gekeken wordt voor de aankomende actualisatie van het beheerplan.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Is GS op de hoogte van het feit dat op Texel cruiseschepen gebruik mogen maken van de vrije ankerplaatsen, zonder dat hier enige vergoeding of vergunning tegenover staat?

Antwoord 1:

Nee, dit was ons niet bekend.

Vraag 2:

Is GS op de hoogte van het feit dat Cruiseschepen niet expliciet worden genoemd in het beheerplan als te tolereren gebruik?

Antwoord 2:

Ja, dat is ons bekend. Cruiseschepen worden onder het scheepvaartverkeer gevat.

Vraag 3:

Is GS het met ons eens dat cruiseschepen die aanmeren op Texel en zo honderden mensen naar

Texel brengen, aan strikte regels gebonden moeten zijn conform het Natura 2000 beheerplan Waddenzee?

Antwoord 3:

In het kader van een Natura 2000-beheerplan wordt beoordeeld of bepaald gebruik in een gebied tot significante effecten leidt of kan leiden voor de te beschermen natuur en of voorwaarden noodzakelijk zijn om negatieve effecten van dat gebruik te voorkomen of te beperken. Wij gaan er op dit moment vanuit dat het gebruik door cruiseschepen opgaat in de effecten van het heersend gebruik door scheepvaartverkeer. Wij zijn wel van mening dat bij het opstellen van het nieuwe beheerplan bekeken moet worden of voor het gebruik door cruiseschepen voorwaarden nodig zijn en zullen daar als mede bevoegd gezag op aandringen bij Rijkswaterstaat als voortouwnemer.

Daarnaast verwijzen wij voor de bevoegdhedenverdeling naar de inleiding en onze antwoorden bij vraag 4, 5 en 6.

Vraag 4:

Is GS het met ons eens dat cruiseschepen die aanmeren op Texel en zo honderden mensen naar Texel brengen een natuurvergunning nodig hebben conform het Natura 2000 beheerplan Waddenzee?

Antwoord 4:

Nee. Als het gebruik past in het heersend gebruik door scheepvaart is niet zonder meer een natuurvergunning nodig. Wij zijn wel van mening dat bij het opstellen van het nieuwe beheerplan bekeken moet worden of voor het gebruik door cruiseschepen voorwaarden nodig zijn en zullen daar als mede bevoegd gezag op aandringen bij Rijkswaterstaat als voortouwnemer.

Vraag 5:

Is GS op de hoogte van het feit dat cruiseschepen in tegenstelling tot bijvoorbeeld de garnalenvisserij, geen stikstofberekening hoeven te maken ondanks dat hun uitstoot vele malen groter is dan van bijvoorbeeld de garnalenvisserij?

Antwoord 5:

Zie ons antwoord op vraag 3 en 4. Cruiseschepen vallen onder heersend gebruik door scheepvaart.

Vraag 6:

Is GS het met ons eens dat het niet logisch is dat cruiseschepen voor haar activiteiten rondom en op Texel, anders dan andere activiteiten zoals de garnalenvisserij, zeker gezien de huidige stikstofproblematiek, geen stikstofberekening hoeven te maken?

Antwoord 6:

Wij begrijpen uw vraag. Wij zijn echter niet het bevoegd gezag voor de vergunningverlening van deze activiteiten. Dit is de minister van LNVN. Op 17 maart 2025 is door de minister van LNVN een natuurvergunning voor stikstofeffecten verleend aan de garnalenvisserij. Als voor cruiseschepen op de Waddenzee sprake is van een vergunningplicht, is LNVN daarvoor ook het bevoegd gezag.

Vraag 7:

Is GS bereid te onderzoeken wat de rol van de provincie is in het beschermen van de Waddenzee tegen dit grootschalig toerisme?

Antwoord 7:

Momenteel wordt gewerkt door Rijkswaterstaat aan een nieuw Natura 2000-beheerplan Waddenzee en door het ministerie van LNVN aan een Beleidskader Natuur Waddenzee. Bij beide trajecten zijn wij betrokken. Dit zijn de geëigende wegen voor het beschermen van de natuur in de Waddenzee. En wij zijn bereid in die trajecten aandacht te vragen voor onderzoek naar de effecten van toename van vormen van toerisme.

Vraag 8:

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8:

N.v.t.

Vraag 9:

Is GS bereid te onderzoeken of het mogelijk is om cruiseschepen voortaan een natuurvergunning te laten aanvragen om op Texel te kunnen aanmeren om op deze manier de toeristen aan boord van hun schepen toegang tot het eiland te geven?

Antwoord 9:

Nee, dit is de verantwoordelijkheid van LVVN en daar willen wij niet in treden.

Vraag 10:

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 10:

Zie ons antwoord bij vraag 9.

Vraag 11:

Is GS bereid te onderzoeken om indien een natuurvergunning tot de opties behoort, de stikstofberekening onderdeel te maken van de vereisten voor het verkrijgen van deze natuurvergunning?

Antwoord 11:

Nee, dit is de verantwoordelijkheid van LVVN en daar willen wij niet in treden.

Vraag 12:

Zo nee, waarom niet?

Antwoord 12:

Zie ons antwoord bij vraag 11.

Vraag 13:

Wat is GS bereid te doen ter aanvulling op bovenstaande stappen of als bovenstaande stappen niet mogelijk blijken?

Antwoord 13:

Wij zien voor ons geen aanvullende stappen, anders dan vermeld bij antwoord 7.